

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
75 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2015

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО УПРАВЛІННЮ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Шалений В.А., старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій

У процесі здійснення господарської діяльності кожне підприємства піддається дії різноманітних ризиків. Не дивлячись на те, що для деяких видів діяльності вже накопичений значний практичний досвід управління ризиками, в цілому, ризики, властиві підприємствам хлібопекарської промисловості як високоорганізованим системам, недостатньо вивчені, а отже, і відсутні адекватні механізми управління ними. Таким чином, на сьогодні гостро стоїть проблема формування системи управління ризиками підприємств хлібопекарської промисловості як виробничих систем. Побудова зазначеної системи, в свою чергу, вимагає формулювання чітких методичних засад оцінки ефективності заходів, спрямованих на оптимізацію ризиків.

При цьому під економічними ризиками хлібопекарських підприємств як виробничих систем розуміється подія або дія, група подій або дій, які напряму або побічно стосуються функціонування і розвитку виробничої системи і настання яких пов'язане з відхиленнями в реалізації розробленої стратегії та фінансових результатів діяльності виробничої системи від прогнозованих, очікуваних або запланованих. Негативні відхилення в реалізації розробленої стратегії можна трактувати як отримання негативних фінансових результатів в довгостроковому періоді. Отже, реалізація ризиків виробничих систем призводить до отримання негативних фінансових результатів в довгостроковому і короткостроковому періоді. Саме тому представляється доцільною побудова системи управління ризиками та оцінки її ефективності на основі чинників, що формують прибуток підприємств хлібопекарської промисловості.

Сутнісна характеристика ефективності діяльності в цілому знаходить відображення в загальній методології її визначення, формалізована форма якої може бути визначена таким чином:

$$E = \frac{\text{Витрати}}{\text{Результат}}, \quad (1)$$

Суть проблеми підвищення ефективності управління ризиками полягає в тому, щоб на кожну одиницю витрат досягати максимально можливої позитивної зміни рівня ризику.

Таким чином, побудова система оцінки ефективності заходів по управлінню ризиками має базуватись на загальних підходах оцінки ефективності діяльності з урахуванням особливостей їх кількісної оцінки, а саме двовимірності.

З однієї сторони ризик характеризується ступенем досягнення очікуваних результатів, і таким чином, кількісно характеризується як середнє очікуване їх значення у грошовому (матеріальному) виразі. Показник ефективності управління ризиками (E_1) може бути визначений як відношення витрат на заходи по управлінню ризиками до зміни в позитивному напрямку середнього очікуваного значення показника (критерію) в абсолютному виразі.

$$E_1 = \frac{B}{|\Delta \overline{CP}|}, \quad (2)$$

де B – витрати на захід по управлінню ризиками;

$|\Delta \overline{CP}|$ – позитивна зміна (в абсолютному виразі) середнього очікуваного значення показника діяльності, обраного як індикатор рівня ризику (прибуток, дохід, збиток, матеріальні втрати тощо).

Загальноприйняте уявлення про ефективність буде характеризувати значення наведеного показника, яке не перевищує одиниці. Подальша мінімізація показника відповідатиме зростанню ефективності управління ризиками підприємства.

З іншої сторони, ризик як оцінка невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища, вимірюється ймовірністю реалізації ризикових ситуацій з відповідними наслідками, що вимагає

включення в систему оцінки ефективності заходів по управлінню ризиками показника «цінності визначеності». Даний показник являє собою грошову оцінку особою, зацікавленою в результатах управління ризиками, суб'єктивної корисності зниження рівня невизначеності. Показник ефективності управління ризиками (E_2) може бути визначений наступним чином:

$$E_2 = \frac{B}{\Delta V \cdot K_1}, \quad (3)$$

де ΔV – зміна міри ризику (наприклад, у вигляді зменшення прогнозного значення коефіцієнта варіації в результаті впровадження заходів);

K_1 – суб'єктивна грошова оцінка корисності зниження рівня невизначеності (наприклад, одного відсотка коефіцієнта варіації).

Значна складність розрахунку та оцінки даного показника полягає у необхідності проведення суб'єктивної оцінки корисності, що вимагає розробки відповідної загальної методики та побудови системи шкал корисності. Розв'язання цієї проблеми може бути досягнуто за допомогою методів, заснованих на теорії нечітких множин з використанням відповідних лінгвістичних змінних.

Як і в попередньому випадку зростанню ефективності управління ризиками підприємства відповідатиме мінімізація показника E_2 , а його абсолютне значення, що перевищує одиницю свідчатиме про неефективність обраних заходів по управлінню ризиками.

З огляду на складність системи управління ризиками, взаємозалежність та взаємопов'язаність її елементів, а також можливий одночасний вплив заходів як на міру, так і рівень ризиків, оцінка їх ефективності за кожним з наведених показників окремо є недостатньою і може привести до отримання недостовірних результатів. Таким чином, кінцева оцінка ефективності має базуватись на принципі синергії та враховувати взаємозв'язок показників.

Загальний критерій оцінки ефективності управління ризиками (E) може бути виражений таким чином:

$$E_p = E_1 + E_2 \rightarrow \min \quad (4)$$

Наведений показник порівняльної ефективності управління ризиками може використовуватись при необхідності вибору одного з альтернативних заходів (системи заходів)

Необхідність визначення показника абсолютної ефективності управління ризиками вимагає включення в показник ефективності коефіцієнтів вагомості (значущості) кожної складової:

$$E_a = \alpha \cdot E_1 + \beta \cdot E_2, \quad (5)$$

де α , β – коефіцієнти значущості для особи, зацікавленої в результатах управління ризиками складових, які відповідають рівню (E_1) та мірі (E_2) ризику ($\alpha + \beta = 1$).

Прийнятному рівню ефективності управління ризиками відповідатимуть значення показника, які не перевищують одиниці.

Таким чином, оцінка ефективності управління ризиками – багатовимірною задачею, складність якої підкреслюється об'єктивно-суб'єктивною структурою ризику.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ДОСЛІДНИЦЬКЕ ПОЛЕ РУРАЛІСТИКИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ Павлов О.І.....	225
СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ Басюркіна Н.Й.....	227
ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ВИМОГАМ ЄС Берегова Т.А.....	229
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Вігуржинська С.Ю.....	231
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Самофатова В.А.....	232
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОВІДНИХ АГРОХОЛДІНГІВ УКРАЇНИ Дідух С.М.....	233
ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ Колесник В.І.....	235
ОЦІНКА СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНИ Крупіна С.В.....	236
ФАНДРАЙЗИНГ І КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК Свистун Т.В.....	238
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Кулаковська Т.А.....	240
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОЗНАК, ПРИТАМАННИХ СТАДІЯМ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА Волкова С.Ф., Фрум О.Л.....	242
ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Лобоцька Л.Л.....	243
«ПРАВО НА ХАРЧУВАННЯ» В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ Меліх О.О.....	245
ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ Магденко С.О.....	246
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО УПРАВЛІННЮ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ Шалений В.А.....	248
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА Яблонська Н.В.....	250

СЕКЦІЯ МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ

ЗНАЧИМІСТЬ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У QFD- МЕТОДОЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ НОВИХ ЗЕРНОВИХ ПРОДУКТІВ Мардар М.Р., Жигунов Д.О., Устенко І.А., Голубєва М.М.....	251
ЗМІСТОВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ІГРИСТОГО ВИНА) Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.....	253
ПРОСУВАННЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ ЗА ДОПОМОГОЮ ONLINE-МАРКЕТИНГУ Кордзая Н.Р.....	255
PEST-АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ ДЛЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ТА СПІВУЧОЇ ПТИЦІ Мардар М.Р., Бордун Т.В., Кручек О.А., Пономаренко Т.....	257
АНАЛІЗ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА МАКАРОННИХ ВИРОБІВ Устенко І.А., Кручек О.А.....	259
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Голубьонкова О.О., Маштакова І.О.....	261
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ НА РИНОК Голубьонкова О.О., Пашченко Ю.Ю.....	263

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
20 – 24 квітня 2015 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Члени колегії:

Бельтюкова С.В., д.х.н., професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., доцент

Гладушняк О.К., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н. А., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор